# ECOLOGIZAREA CONȘTIINȚEI - UN IMPERATIV AL SOCIETĂȚII CONTEMPORANE

**CZU: [504 + 574]:37**

**Larisa PLOP[1],**
*Academia Militară a Forțelor Armate ,,Alexandru cel Bun"*
**Cristina ROȘCA[2],**
*Academia Militară a Forțelor Armate ,,Alexandru cel Bun"*

**ABSTRACT.** *Ecological problems that humanity faces today, such as environmental pollution, the limitation of natural resources and reserves, demographic growth, global warming, pandemics, etc., which threaten our existence today, force society to form a system of knowledge broad and complex regarding the integrity of nature, namely the unity between the economic, social and natural system. Overcoming the environmental crisis in which humanity finds itself today certainly requires modernization, which provides for the formation of the respective skills, value orientations, conduct and activity that would ensure a responsible attitude towards nature, based on ecological culture. The formation of ecological culture is a specific activity in the formation of eco - personality, oriented towards the harmonization of relations with the environment, when the consciousness, behavior and activity of man is affirmed on the principle of responsibility towards nature, on the conception of nature as a factor of the physical and mental health of the personality.*

*Article reflects the importance of greening the population and ecological education. This topic is approached with the aim of finding solutions to the problems faced by ecological education in the context of the greening of the population's consciousness. The content includes relevant and topical aspects at the national level, aspects of increasing importance in the contemporary world, reflecting the basic issues of ecological education.*

***Key words:*** *ecological security, environment, greening, risks, pollution, environmental education.*

**REZUMAT.** *Multiplele probleme de ordin ecologic, cu care se confruntă astăzi omenirea cum ar fi poluarea mediului, limitarea resurselor şi rezervelor naturale, creşterea demografică, încălzirea globală, pandemiile etc., care ne ameninţă astăzi existenţa noastră, obligă societatea umană la formarea unui sistem de cunoştinţe ample şi complexe referitoare la integritatea naturii şi anume a unităţii dintre sistemul economic, social şi natural. Depăşirea crizei de mediu în care se află omenirea astăzi necesită, cu siguranţă, modernizare, care prevede formarea competenţelor respective, orientărilor valorice, conduita şi activitatea care ar asigura o atitudine responsabilă faţă de natură, bazată pe cultura ecologică. Formarea culturii ecologice este o activitate specifică în formarea eco – personalităţii, orientată spre armonizarea relaţiilor cu mediul ambiant, când conştiinţa, comportamentul şi activitatea omului se afirmă pe principiul responsabilităţii faţă de natură, pe conceperea naturii ca factor al sănătăţii fizice şi psihice a personalităţii.*

*Articolul dat reflectă importanţa ecologizării populaţiei şi educaţiei ecologice. Acest subiectul este abordat cu scopul de a găsi soluţii la problemele cu care se confruntă educaţia ecologică în contextul ecologizării conştiinţei populaţiei. Conţinutul cuprinde aspecte relevante şi de actualitate la nivel naţional, aspecte cu o importanţă din ce în ce mai mare în lumea contemporană, reflictând problimele de bază a educaţiei ecologice.*

***Cuvinte cheie:*** *securitatea ecologică, mediu ambiant, ecologizare, riscuri, poluare, educaţie ecologică.*

**1. Introducere** În decursul ultimului deceniu, s-a schimbat radical situaţia globală în ceea ce priveşte atitudinea faţă de natură şi mediul înconjurător. Problemele de mediu, cu câţiva ani în urmă, erau percepute ca simple probleme ale poluării apei, aerului şi solului, dacă acestea aveau un impact negativ asupra sănătăţii omului. La pericolele mai vechi asupra cărora nu s-a intervenit sau

[1] Larisa PLOP, dr., conf. univ., Academia Militară a Forțelor Armate ,,Alexandru cel Bun", larisaplop4@gmail.com
[2] Cristina ROȘCA, studentă, anul III, Academia Militară a Forțelor Armate ,,Alexandru cel Bun", roca.cristina.01@mail.ru

alăturat altele noi, unele mult mai amenințătoare și mai de amploare. Este tot mai evident faptul că omenirea se află într-o profundă criză ecologică.

Omenirea a devenit conștientă de greșelile care s-au făcut până acum și în prezent este unanim recunoscut că mediul ambiant reprezintă una din cele mai mari preocupări asupra securității ecologice a tuturor statelor. Abordarea problemei politicilor şi strategiilor statelor naţionale în domeniul securităţii ecologice implică recunoaşterea existenţei unor diferenţe, în funcţie de criteriile care le influenţează.

Starea calității mediului ambiant din țară și din lume la nivel de criză ecologică, este determinată de modernizarea și amploarea schimbărilor care au loc în societate și în lume prin schimbările de paradigmă care au loc la nivel de politici, reglementări, măsuri, standarde, instrucțiuni, proceduri, concepte. În virtutea acestor transformări se impune o nouă conştientizare a conștiinței populației privind ecologizarea Terrei. Așa cum ne ocupăm de educația morală, intelectuală și estetică, de dezvoltarea aptitudinilor, sentimentelor și de educația voinței, este necesar să ne ocupăm și de educația ecologică, prin care să învățăm societatea de ce și cum trebuie protejată natura.

**2 Material şi metode** În procesul de realizare a studiului au fost aplicate următoarele metode de cercetare ştiinţifică, precum: comparația (pentru compararea atît a diferitor viziuni expuse de cercetători pe marginea subiectului cercetat, cît și a unor aspecte de formare a conștiinței ecologice din Republica Moldova); analiza; inducțiea; deducțiea; statistica; metoda prospectivă (în vederea identificării celor mai eficiente căi de optimizare a ecologizării conștiinței și îmbunătățire a mecanismelor de implimentare a acestora; metoda logică (în vederea interpretării, sistematizării și clarificării conceptelor de ecologizare a conștiinței umane) etc.

**3 Rezultate şi discuţii** O valoare preponderent etico-morală şi estetică este atitudinea omului faţă de natură. Dezvoltată pînă la conştiinţa de mediu sau conştiinţa ecologică, această relaţie este definitorie omului ca expresie a atitudinii sale faţă de propria fiinţă biologică (Cojocaru, Pâslaru, 2011). E timpul pentru o schimbare – în felul de a gândi și de a acționa. Pentru generația de astăzi și pentru cele ce vor urma. E timpul ca omul să fie sensibil la problemele mediului, să adopte un comportament adecvat față de natură, să protejeze mediul înconjurător. Subiectul abordat derivă din contextul exigent al calității actului de conștientizare ecologică. O astfel de abordare obligă specialiștii în domeniu să devină buni profesioniști, care să contribuie la procesul de conștientizare a mentalității și atitudinii ecologice preluate de omenire.

Ecologizarea conștiinței populației reprezintă una dintre cele mai bune modalități pentru a iniția procesul de ecologizare a viitorului. Acesta are un impact direct asupra proceselor de muncă, asupra industriilor, companiilor și asupra persoanelor fizice. Este cunoscut faptul că „marea accelerare” a activităților sociale și economice a transformat relația omenirii cu mediul. Din 1950, populația lumii s-a triplat, ajungând la 8 miliarde; numărul celor care locuiesc în orașe mari a crescut de patru ori, atingând la peste 4 miliarde; producția economică a crescut de 12 ori, în paralel cu o creștere similară a folosirii îngrășămintelor pe bază de azot, fosfat și potasiu; iar consumul de energie primară a crescut de cinci ori. În perspectivă, aceste evoluții globale vor continua probabil să mărească presiunile asupra mediului. Prognozele arată că până în 2050 populația lumii va crește cu aproximativ o treime, ajungând la 10 miliarde. La nivel mondial, utilizarea resurselor s-ar putea dubla până în 2060, cererea de apă crescând cu 55 % până în 2050, iar cererea de energie cu 30 % până în 2040 (Proiect. sub., GIZ, 2020).

Natura este subiect în raport cu omul; omul, ca parte a naturii, este obiectul naturii. Dar omul e o parte a naturii care, datorită conştiinţei, influenţează natura, îi impune voinţa, determinând-o, pe anumite segmente, chiar la schimbări nocive sieşi. Această calitate dublă a sa, de voinţă subordonată şi de voinţă imperativă, îi atribuie şi calitatea de subiect în raport cu natura. Problema este ca, avansând din natură în cultură, omul să nu devină imperativ ci participativ în raport cu natura, să devină o fiinţă culturală în armonie cu principiile naturii (Pâslaru, Cojocaru, 2012).

Termenul de ecologizare reprezintă totalitatea măsirilor și acțiunilor care se înterprind pentru îndepărtarea efectelor negative asupra mediului ambiant rezultate din desfășurarea unor activități, astfel încât mediul să fie readus cât mai aproape de starea inițială.

Ecologizarea conștiinței, după S. Stepanov, este o totalitate de schimbări, transformări direcționate spre o gândire spre o oglindire adecvată, corectă în conștiința umană a tuturor proceselor ce se desfășoară în natură. Cu noțiunea de ecologizare individuală a conștiinței are loc ecologizarea gândirii, ecologizarea necesităților, ecologizarea comportamentului (Marinescu, 2003).

Procesul de ecologizare a conştiinţei umane reprezintă cel mai eficient mijloc prin care se poate dezvolta Terra, resursele ei, economia globală, societatea în general. Desigur, ansamblul de măsuri adoptate pentru promovarea unei securităţi ecologice viabile, eficace trebuie să pornească de la experienţa internaţională, de la Programele Comunităţii Mondiale, dar acestea trebuie aplicate în mod creator la particularităţile naţionale ecologice.

Ecologizarea conștiinței umane din perspectiva societății moderne e strâns legată de Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă și vizează apectul social al calității mediului, care va integra protecția drepturilor și intereselor sociale, economice, și ecologice ale cetățenilor, cât și a valorilor culturale și materiale ale societății, persoanelor fizice și juridice contra impactului negativ al activității umane, cât și contra efectelor posibile ale accidentelor ecologice și fenomenelor naturale.

Pentru a face față cerințelor e nevoie de un nou model, spre un nou proces de schimbare a mentalității, orientat spre conștientizarea acțiunilor și consecințelor, formarea abilităților necesare de protecție a mediului ambiant. Rolul principal în aceste schimbări îi revine sistemului de politici preluat.

În contextul globalizării, competențele sub formă de cunoștințe, abilități și atitudini, adecvate fiecărui context, au un rol fundamental în cazul fiecărui individ. În această ordine de idei, accentul se pune pe gândire critică, creativitate, inițiativă, soluționare creativă a problemelor, evaluarea riscurilor, luarea deciziilor și gestionarea constructivă a acțiunilor.

Scopul principal al educaţiei ecologice este facilitarea dobândirii unor cunoştinţe care să permită înţelegerea problemelor de mediu în profunzimea şi complexitatea lor, conducând în final la luarea deciziilor pe baza unei conştiinţe ecologice, precum şi la promovarea oportunităţilor de a avea experienţe directe cu mediul natural.

Educația ecologică este o temă necesară nu doar pentru elevi (mici, mari), dar pentru toți de la mic la mare, care contribuie la degradarea mediului ambiant. Astăzi, mai mult ca oricând, este necesar ca fiecare tânăr cetățean al țării, indiferent de specialitate, să cunoască realitățile ecologice și să țină seama de acestea în activitatea sa „întrucât natura țării este o mare bogăție a întregului nostru popor, nu numai a generației actuale, dar și a celor viitoare”.

După prezentarea scopului şi obiectivelor educaţiei ecologice, este relevant să abordăm şi problema beneficiilor sale, arătând motivele pentru care este considerată importantă, şi a modului prin care se poate dobândi cunoştinţa şi experienţa necesară atingerii conştiinţei de mediu, motivaţiei şi capacităţii de implicare.

Mai multe studii de specialitate, realizate pe diferite grupe de vârstă, demonstrează beneficiile psihologice şi de sănătate ale experienţelor din natură. Într-un studiu amplu cu privire la relaţia dintre experienţele din natură din perioada copilăriei şi atitudinea faţă de mediu ca adult, (Wells şi Lekies, 2006) au arătat că există o influenţă semnificativ pozitivă asupra atitudinii faţă de mediu şi comportamentului în natură ca adulţi. Persoanele care au participat la astfel de activităţi înaintea împlinirii vârstei de 11 ani au arătat o atitudine pro-mediu ca adulţi şi erau capabili să demonstreze un comportament pro-mediu. Formarea atitudinii faţă de mediu este parţial responsabilă şi de existenţa relaţiei dintre experienţele din natură din copilărie şi comportamentul faţă de mediu ca adult. Părinţii şi profesorii conştienţi de importanţa acestor experienţe sunt mai interesaţi şi mai dispuşi să ofere oportunitatea explorării naturii copiilor pe care îi au în îngrijire, decât cei fără conştiinţă de mediu.

Conştiinţa ecologică ştiinţifico - teoretică, reprezintă un sistem de idei, concepţii şi teorii cu privire la formele de interacţiune dintre societate şi natură, care au fost supuse elaborării creatoare şi sistematizării raţionale. Aceste idei şi teorii lărgesc şi aprofundează baza spirituală a concepţiei ecologice, care reflectă caracterul şi scopul activităţii ecologice.

Cu toate că problemea ecologizării conștiinței este cunoscută la nivel de guvern, aceasta în cele din urmă, deseori se reduce la educația ecologică. Instituțiile statului își asumă

responsabilitatea introducerii noilor perspective în acest proces. Credem necesar a cerceta şi a aduce la cunoştinţa opiniei publice valenţele formative ce reies datorită noilor schimbări de paradigmă, care nu mai sunt doar un element de impresionare, ci tind să devină deja instrumente cotidiene cu perspectivă.

Ecologizarea este o parte a managementului integrat al calității instituțiilor de învățământ. Abordarea privind ecologizarea la nivel de instituție a educației pentru dezvoltare durabilă, precum și întegrarea competențelor noi, la toate meseriile, specialitățile din cadrul instituțiilor de învățământ teritorial sunt actuale și esențiale.

Integrarea la nivel de instituție a educației pentru dezvoltare durabilă și ecologizare, este susținută de proiecte de ecologizare. Un astfel de proiect a fost finanțat și desfășurat de către Direcția Generală Educație, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău în cadrul Proiectului „Dezvoltarea competențelor ecologice pentru ecologizarea școlilor publice din municipiul Chișinău și promovarea învățământului dual pentru elevi", în temeiul prevederilor deciziei Consiliului Municipal Chișinău din 28.10.2021 cu privire la acceptarea finanțării din partea Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Printre scopurile acestui proiect este încurajarea comportamentului responsabil față de mediul înconjurător în comunitate, prin crearea și dezvoltarea educației ecologice; valorificarea potențialului de inovare pentru o dezvoltare inteligentă și ecologică; promovarea soluțiilor ecologice viabile pentru dezvoltarea urbană, inclusiv de implementare a strategiei municipale „Chișinău − Oraș Verde – Planificare Strategică". Asfel 22 de școli municipale au fost finanțate pentru realizarea acțiunilor de ecologizare, pe perioada Octombrie 2021 – Martie 2022.

Măsura dată constă în dotarea cu tehnică de învățare a meseriilor ecologice pentru instruirea copiilor și adolescenților, care necesită condiții speciale a Centrului municipal de instruire; promovarea soluțiilor viabile pentru incluziunea grupurilor defavorizate din mediul urban, care se confruntă cu bariere la accesul pe piața muncii și la o viață independentă; certificarea ca formatori în domeniul ecologizării școlilor circa 400 de cadre didactice/ manageriale.

O contribuție considerabilă asupra dezvoltării conștiinței populației în domeniul ecologic din Republica Moldova este realizată de Mișcarea Ecologistă din Moldova, înregistrată oficial în anul 1990. Aceasta se confruntă cu multitudinea problemelor ecologiste şi conştientă de faptul că acestea sunt generate, în primul rând, de lipsa educaţiei ecologice a populaţiei. Astfel din 2020 după nenumărate solicitări către Ministerul Educației, a fost introdus un nou obiect de studiu privind educația ecologică, la toate nivelele, Strategia „Educaţia-2020". Prezenta Strategie oferă o diagnoză a stării actuale a sistemului de educaţie din Republica Moldova, identifică principalele probleme ale sistemului, selectează şi propune soluţiile cele mai potrivite pentru rezolvarea acestora, astfel încît sistemul educaţional să devină principalul factor de progres economic şi social al ţării. Recent, la 07.03.20.23 a fost adoptată Strategia „Educaţia-2030", pentru următoarea perioadă.

Ca finalitate a educației ecologice apare formarea culturii ecologice. Cultura ecologică bazată pe conștiință și comportament eco – orientat este, în același timp, și o parte componentă a culturii umane universale, reflectată la nivelul atitudinii față de natură în contextul Dezvoltării Durabile (Ţârdea, 2005).

Conştiinţa ecologică, după cum menţionează V. Stancovici, este cu atât mai profundă cu cât conştiinţa de sine este mai adâncă, cu atât şi relaţia om-natură capătă semnificaţii şi înţelesuri noi, căci adâncind cunoaşterea de sine omul ajunge să-şi cunoască propria sa substanţă universală – natura (Arhip, 1996).

Formarea culturii ecologice este o activitate specifică în formarea eco – personalității, orientată spre armonizarea relațiilor cu mediul ambiant, când conștiința, comportamentul și activitatea omului se afirmă pe principiul responsabilității față de natură, pe conceperea naturii ca factor al sănătății fizice și psihice a personalității.

La baza formării competențelor ecologice ale personalităţii stau următoarele principii specifice, care contrinuie colosal și pun bazele unor reforme la nivel statal și la nivel mondial:

- principiul de imersie, implicarea personalităţii în rezolvarea problemelor ecologice;

- principiul utilizării soluţiilor de alternativă în rezolvarea unor situaţii şi a unor probleme ale mediului;

- principiul responsabilităţii conştiente faţă de starea mediului ambiant;

- principiul autoevaluării şi evaluării în comun;

- principiul individualizării în procesul de studiu (Bumbu, Bumbu&Roşcovan, 1995).

Formarea conștiinței ecologice ca necesitate a timpului și pedagogică trebuie să includă în conținutul său o profundă cunoaștere a mai multor dimensiuni:

- *psihologică* - conștiința individuală, potențialul volitiv, afectivitatea, comportamentul adecvat, voința, etc.;

- *filosofică* - cunoaștere și înțelegerea omului, locul pe care îl ocupă, ce prezintă lumea / natura pentru el, în vederea unei mai bune înțelegeri a raportului om – natură;

- *pedagogică* - totalitatea ideilor, conceptelor, opiniilor privind soluționarea avantajoasă a problemelor ecologice;

- e*cologică* - cunoașterea echilibrului ecologic în natură, relația om – natură;

- *spirituală* - omul ca ființă spirituală simte natura ca parte a sufletului, a vieții sale;

- *etico - morală* - normele de comportament în natură, valorificarea frumosului din natură;

- *socio - juridică* - cunoașterea legilor naturii și a societății, menținerea echilibrului, conștientizarea unității om – natură;

- f*izică* - dezvoltarea armonioasă poate avea loc doar într- un mediu natural;

- *educațională* - conștiința ecologică prin dimensiunile ei îl formează pe om (Cojocaru, 2011).

Cultura ecologică este un fel de „cod de conduită", acesta include tradițiile culturale, experiența, sentimentele morale și evaluarea morală a relației omului cu natura. care stă la baza activității ecologice și comportamentului omului în natură. Deși fenomenul ecologic cultura este proprietatea secolului XX, componenta ecologică a culturii poate fi argumentată încă de la începutul apariției omului". Această componentă se manifestă ca un set de reguli specifice ecologice, „interdicții" și „permisiuni".

Prin urmare, formarea culturii ecologice este un proces deloc simplu, care implică formarea unui sistem individualizat de valori ecologice în corespundere cu tendinţele noii societăţi şi care ar determina restabilirea bunelor practici şi maniere ce ţin de protecţia mediului. Altfel spus, cultura ecologică se referă direct la conceptul de conştiinţă ecologică, având ca scop reorientarea acesteia în direcţia protejării mediului înconjurător.

Influenţa pe termen lung şi posibilele efecte pozitive ale experienţelor din natură asupra formării de indivizi dedicaţi cauzei protecţiei mediului este una dintre direcţiile relativ recente de cercetare. În urma studiilor s-a demonstrat că începând de la simpla joacă cu frunze, fructe, până la colectarea acestora sau posibilitatea de a avea în îngrijire un animal în perioada copilăriei, contactul cu natura şi cu elemente naturale influenţează cunoştinţele din domeniul protecţiei mediului acumulate până la vârsta adolescenţei (Chipeniuk, 1995).

La copiii de vârstă preşcolară formarea elementelor culturii ecologice se poate de realizat mai mult la nivelul formării deprinderilor şi al trăirilor afective, decât a cunoştinţelor. Ori de câte ori este posibil, trebuie de pus copilul în situaţia de a acţiona, a reacţiona, de a manifesta atitudini. Copiii trebuie încurajaţi să ia parte la activităţi la aer liber: grădinărit, excursii în natură, acţiuni de salubrizare şi altele (Tabac, Corocari, 2017).

Totodată educația pentru mediu este un domeniu care implică multe conexiuni între științe, dar și între unele sectoare sociale precum este învățământul, economia, industria, sănătatea. Un loc aparte revine conexiunii învățare-dezvoltare profesională în procesul de pregătire a viitorilor specialiști, cadre didactice din perspectiva formării culturii ecologice la generația în creștere. Formarea culturii ecologice a fiecărui membru al societății prevede un sistem unitar al instruirii ecologice la fiecare treaptă de învățământ: preșcolară, primară, gimnazială, liceală, universitară și postuniversitară, profesională, inclusiv formarea profesională continuă prin reconceptualizarea ecologică a majorității unităților de învățare curriculare pentru educația timpurie, disciplinelor școlare și universitare. Prin urmare realizarea educației ecologice trebuie să cuprindă întreg procesul

de învățământ, respectând o strictă continuitate de la învățământul preşcolar până la cel universitar, sistemul de învățământ prezentând o unitate în care eşecurile la o treaptă se răsfrâng inevitabil asupra celorlalte (Chirică, 2015).

Conexiunea învățare-dezvoltare profesională din perspectiva formării culturii ecologice la generația în creștere conduce spre finalitățile educației pentru mediu, care presupun: formarea conștiinței ecologice, a simțului responsabilității, a solidarității dintre indivizi pentru păstrarea și ameliorarea mediului; dezvoltarea capacității de a lua decizii, de a identifica și a pune în practică soluții pentru prevenirea și rezolvarea problemelor concrete ce țin de relația individului cu mediul său de viață; pregătirea cetățeanului actual și viitor pentru a influența pozitiv deciziile politice, economice și sociale cu privire la mediu (Momanu, 2002).

Oamenii nu pot trăi bine dacă mediul și economia sunt într-o stare precară. Inegalitatea distribuției beneficiilor, de exemplu a bogăției economice și a aerului curat, dar și a costurilor, inclusiv a celor asociate poluării și culturilor pierdute din cauza secetei, vor continua să genereze tulburări sociale. Astfel prin educația ecologică a populației putem construi un viitor sustenabil. Aceasta presupune stoparea practicilor actuale, de exemplu prin reducerea subvențiilor dăunătoare mediului și prin eliminarea treptată, până la interzicere, a tehnologiilor poluante, sprijinind în același timp alternativele sustenabile și comunitățile afectate de schimbări. O economie circulară și neutră din punctul de vedere al emisiilor de carbon poate reduce gradul de solicitare a capitalului natural și poate limita creșterea temperaturilor globale. Schimbarea direcției în care ne îndreptăm va necesita și o schimbare de obiceiuri și de comportament, de exemplu a modului în care ne deplasăm și a alimentelor pe care le mâncăm.

**4. Concluzii și recomandări** Conştientizarea ecologică a omenirii şi în special al tinerilor reprezintă o speranță a faptului că, Secolul al XXI-lea ar putea deveni un secol ecologic, ceea ce ar determina lichidarea crizei ecologice mondiale și promovarea unei dezvoltări armonioase, durabile a societății umane, pe baza unui echilibru constant al relației dintre Om și Natură.

Frecvent discutată, educaţia ecologică este considerată de mare actualitate şi importanţă. Cu toate acestea, ea continuă să fie abordată mai degrabă ca o disciplină aparte (în ţara noastră fiind disciplină opţională), integrată insuficient în programa şcolară. Deşi ca termen este din ce în ce mai cunoscut, educaţia ecologică este văzută, mai degrabă, ca un domeniu separat şi nu ca o necesitate permanentă a vieţii noastre cotidiene.

Instruirea şi educaţia ecologică este un proces de o complexitate deosebită, de aceea trebuie să se petreacă neîntrerupt prin toate disciplinele de învăţământ, la toate activităţile intra şi extraşcolare, urmărind scopurile: acumularea cunoştinţelor despre mediu, formarea deprinderilor şi convingerilor necesităţii protecţiei mediului, formarea culturii generale la fiecare individ, indiferent de caracterul activităţii profesionale. Deci, instruirea şi educaţia ecologică sunt componente obligatorii ale familiei, ale instituţiilor de învăţământ preuniversitar, universitar, postuniversitar şi ale societăţii, care au drept scop dezvoltarea durabilă socio-economică.

Personalitatea ecologică a omului contemporan ar trebui să fie, în calitate de subiect al acţiunilor de protecţie şi conservare a mediului, cea care îşi controlează şi adaptează de bună voie activităţile proprii corespunzător cerinţelor, standardelor ecologice contemporane, cea care conştientizează problemele de mediu, fiind capabilă să găsească soluţiile potrivite, să elaboreze proiecte şi să ia decizii adecvate în privinţa implementării acestora, să exprime atitudini critice în aprecierile propriilor fapte, cât şi ale semenilor, să fie capabilă de autoeducaţie şi perfecţionare continuă în domeniul ecologic.

***Referințe:***


1. Bumbu Ia., Bumbu I., Roşcovan D. Educația ecologică a populației din Republica Moldova (partea II), USM, Ch., 1995.
2. Chirică G., Educația ecologică a generației în creștere – constatări și perspective. În: Mediul și schimbarea climei: de la viziune la acțiune, conferință internațională (2015), Chișinău, 2015, p. 194-198.

3. Cojocaru S., Pâslaru V., „Formarea conştiinţei ecologice – finalitate de bază a învăţământului modern” Didactica Pro., Nr.2 (66) anul 2011 p.18-21
4. Marinescu, M. Noile educaţii în societatea cunoaşterii, Bucureşti: Editura Pro Universitaria, 2003
5. Chipeniuk, R., Childhood Foraging as a Means of Acquiring Competent Human Cognition about Biodiversity, în “Environment and Behavior”, vol. 27(4), 1995, pp. 490–512.
6. Ермаков Д.С., Зверьев И.Д., Суравегина И.Т. Учимся решать экологические проблемы: Методическое пособие для учителя. М.: Школьная пресса, 2002, 112 с.
7. Momanu M. Introducere în teoria educației. Iași, Polirom, 2002.
8. Pâslaru V,; Cojocaru S., *Pentru o educaţie eco-estetică*. In: Artă şi Educaţie Artistică . 2012, nr. 1(19), pp. 67-80. ISSN 1857
9. Proiectului de subvenție locală „Dezvoltarea capacităților Colegiului de Ecologie, ttps://colecologie.md/pagini/administrarea/parteneriate/Comunicat_la%20data%20de%2017%20dece mbrie %202020.html.(accesat la 20.01.2023)
10. Strategia de dezvoltare a educaţiei pentru anii 2014-2020 „Educaţia-2020”, Hotărîrea Nr. 944 din 14.11.2014, Publicat : 21.11.2014 în Monitorul Oficial Nr. 345-351, art Nr : 1014;
11. Степанов С. А., Экологическое образование для устойчивого развития как важное направление модернизации высшей школы: Дис.... д-ра.пед.наук. М.: 2011, 9 с.
12. Tabac A., Cojocari L., Modalităţi de formare a elementelor culturii ecologice la preşcolari. ,Studia Universitatis Moldaviae, 2017, nr.9(109) Seria “{tiin\e ale educa\iei” ISSN 1857-2103 ISSN online 2345-1025 p.190-193 CZU: 37.033-053.4
13. Wells, N. M., Lekies K. S., Nature and the Life Course: Pathways from Childhood Nature Experiences to Adult Environmentalism, în “Children, Youth and Environments”, vol. 16(1), 2006, pp. 1–24.